

Introductiedocument PCC Hygiëneprotocol Ringrot 2.3 d.d. 17 maart 2017

Wijzigingenoverzicht

Versienr	Datum wijziging	Omschrijving wijziging
2.3	17 maart 2017	- Toevoeging paragraaf over de introductie van het sanctiebeleid - Term 'verwerkers' aangepast in 'bewerkers'

Inleiding

Naar aanleiding van een aantal grote uitbraken van ringrot in voorgaande jaren hebben LTO en de NAO via het samenwerkingsverband Pootaardappelen Contact Commissie (PCC) het Hygiëneprotocol Ringrot opgezet. Dit om de risico's op verspreiding van dit quarantaine organisme in de pootaardappelketen zoveel mogelijk te beperken. In 2012 is besloten om op basis van het Hygiëneprotocol ringrot een ketenerkenning in te richten. Hiermee moet een volledig gecertificeerde keten van pootgoedproductie, bewerking, transport en handel ontstaan.

Doelstelling Hygiëneprotocol Ringrot

Uit besmettingen in het verleden zijn de routes waarlangs de ringrotbacterie zich kan verspreiden duidelijk geworden. De volgende horizontale verspreidingsroutes zijn aangetroffen:

- Via snijden besmette partijen;
- Samenwerking met een besmet bedrijf;
- Contact met besmette partij via kisten en apparatuur, zoals andere partijen opgeslagen in besmette kisten, banden enz.;
- Eerstvolgend verwerkte partij na sorteren besmette partij;
- Via transport, besmette laadbak;
- Eerstvolgend gerooid na besmette partij;
- Rechtstreeks contact met besmette partij in opslag (vermenging);
- Illegale vermeerdering pootgoed.

De maatregelen in het protocol zijn erop gericht om met name de horizontale verspreiding zoveel mogelijk te beperken. Het deelnemende bedrijf verlaagt behalve de kans dat hij de ziekte op zijn bedrijf krijgt, maar vooral ook de kans dat hij de ziekte doorgeeft aan bedrijven waar hij mee samenwerkt. De gevolgen voor een bedrijf dat besmet raakt zijn aanzienlijk:

- Afvoer en vernietiging besmet pootgoed
- Reiniging van opslag locaties en machines onder toezicht van de NVWA
- Percelen niet meer beschikbaar voor pootgoed- en aardappelteelt
- Mogelijk besmette partijen afzetten naar industriële verwerking en/of diervoeder
- Intensievere bemonstering in volgend oogst jaar
- Intensievere bemonstering bij de afnemers van besmet bedrijf
- kisten waarin besmette partijen hebben gezeten mogen niet meer gebruikt worden voor pootgoed (in afwachting tot bewezen effectieve ontsmettingsmethodiek).

Bij de uitbraak in Goeree Overflakkee in 2012 waren net zoveel consumptietelers betrokken als pootgoedtelers. Dat maakt duidelijk dat het nemen van de maatregelen van het protocol in de keten niet alleen de pootgoedketen ten goede komt, maar ook de afnemers van pootgoed, zoals de telers van consumptieaardappelen.

Inhoud protocol

Dit hygiëprotocol geeft aan welke preventieve maatregelen de Nederlandse pootaardappelketen hanteert om de risico's van introductie en verspreiding van ringrot in Nederlands pootgoed te minimaliseren. Dit protocol is uitgewerkt op basis van de 'Best Practices' in de praktijk. Op enkele punten worden adviezen gegeven die verder gaan. Deze zijn bedoeld voor bedrijven die de risico's op ringrot verder willen beperken of die te maken hebben met een verhoogd risico op een ringrotbesmetting.

Voor bedrijven met personeel is een uitwerking in de vorm van procedures en werkinstructies nodig om te waarborgen dat dagelijks gewerkt wordt volgens dit protocol. Uitwerking van beleidsdoelstellingen, verantwoordelijkheden en opleidingen is ook noodzakelijk.

De bedrijfstypen die gebruik worden in dit protocol sluiten soms niet aan op de bedrijfssituaties. Op basis van de feitelijk activiteiten van een bedrijf dient dan bepaald te worden welke voorwaarden van toepassing zijn. Een handelaar met een eigen sorteerbijzorg dient bijvoorbeeld te voldoen aan de voorwaarden van 'handelaar' en van 'centraal bewerker'. Dit protocol is niet uitgewerkt voor telers van consumptieaardappelen en telers van ATR pootgoed. Een aantal onderdelen van dit protocol zijn wel goed bruikbaar voor telers van deze aardappelen.

Definities:

In dit protocol worden een aantal begrippen gebruikt met de volgende betekenis:

1. Handelaar: Een bedrijf dat pootaardappelen inkoopt en verkoopt, die niet door het bedrijf zelf geteeld zijn.
2. Transportbedrijf: Een bedrijf dat aardappelen vervoert in opdracht van derden.
3. Transportmiddel: transportmiddel waarin grote hoeveelheden aardappelen los vervoerd worden, zoals een onderlosser of een kipper.
4. Centraal bewerker: Een bedrijf dat partijen pootaardappelen van derden sorteert, opslaat, verpakt en/of een andere bewerking aan pootaardappelen uitvoert.
5. Pootgoedteler: Bedrijf dat pootaardappelen teelt om in het verkeer te brengen en bij de NAK is aangesloten.
6. Vast samenwerking: Twee of kleine groep van aardappeltelers, die samenwerken bij de teelt van aardappelen door gebruik te maken van elkaars apparatuur en voorzieningen.
7. Apparatuur en voorzieningen: alle voor de aardappelteelt, oogst, opslag en verwerking gebruikte werktuigen, transportmiddelen, bewaar- en bewerkingsruimten, aardappelkisten, bewerkingsinstallaties, machines, verpakkingsmaterialen en andere hulpmiddelen die in contact kunnen komen met aardappelen.

Aanmelding

Telers en verwerkers kunnen zich aanmelden voor de certificering van de ketenerkenning bij de NAK in Emmeloord. Voor pootgoedtelers kan dat via het Loket en voor Centrale verwerkers via het inschrijfformulier dat op de website van de NAK te vinden is (www.nak.nl)

Handelaren, afnemers, transportbedrijven en wasplaatsen kunnen zich melden bij de het secretariaat van de NAO, tel 070-3589331 of via het inschrijfformulier op de website (www.nao.nl).

Introducties pootgoedteler en centraal bewerker

Pootgoedteler: De pootgoedtelers worden in verschillende categorieën verdeeld, namelijk:

1. De pootgoedteler met een gesloten bedrijf die uitsluitend eigen apparatuur gebruikt of pootgoedtelers die in een vast samenwerkingsverband werken. Voor deze pootgoedtelers vervallen de meeste registraties, omdat hij uitsluitend met schoon pootgoed werkt en zijn partijen zijn getoetst als ze het bedrijf verlaten. Een groot deel van de logboeken en werkvoorschriften komen dan voor deze pootgoedtelers te vervallen. De pootgoedtelers die een groter of wisselende samenwerkingsverbanden hebben moeten meer vastleggen van werkwijzen, afspraken en logboekregistraties om tracering mogelijk te maken en frequenter reinigen om risico's te beheersen.
2. De pootgoedteler die ook Centraal Bewerker is. In dit geval gelden ook de voorschriften zoals die voor een centrale verwerker zijn opgesteld.

Centraal Bewerker: Er zijn veel verschillende werkzaamheden die een centrale verwerker kan uitvoeren.

Afhankelijk van het aantal werkzaamheden en de verschillende pootgoedstromen moeten er beheersmaatregelen getroffen worden. Bij onduidelijkheden kan contact opgenomen worden met de buitendienst van de NAO-Buitendienst en/of de NAK.

Sanctiebeleid

Met ingang van het nieuwe pootgoedseizoen (2017/2018) introduceert de PCC een sanctiebeleid. Als een teler of bewerker niet voldoet aan de voorschriften van het PCC Hygiëneprotocol Ringrot kan hij zijn certificaat kwijt raken.

De PCC verdeelt de voorschriften voor telers en bewerkers in de categorieën 'kritiek/niet kritiek', waarbij de verplichte elementen in het huidige protocol in beginsel kritiek zijn. De nieuwe voorschriften voor telers en bewerkers (versie 2.3) staan op de NAO-site (erkenning, PCC Hygiëneprotocol)

Bij een niet-kritieke tekortkoming heeft de teler of bewerker vier weken de tijd om die op te lossen. Controle volgt bij het volgende bezoek van de NAK-keurmeester. Bij een kritieke tekortkoming krijgt de teler of bewerker twee weken de tijd. Voor het extra toezichtbezoek dat volgt, krijgt de teler of bewerker tegen betaling van een uur-tarief doorgerekend.

Indien een niet kritieke tekortkoming bij een volgende keer of bij herhaling wordt geconstateerd, verandert deze in kritiek. Indien een kritieke tekortkoming niet binnen de gestelde termijn is of kan worden opgeheven, of dezelfde kritieke tekortkoming binnen 1 seizoen opnieuw wordt vastgesteld trekt de NAK het PCC Hygiënecertificaat per direct in (vinkje op NAK loket verdwijnt).

De NAK informeert hierover het handelshuis van de betreffende teler en het PCC-secretariaat. Duur van de sanctie is het resterende deel van het seizoen. Bij aanvang van het nieuwe seizoen volgt een her-audit.

Secretariaat

Deze code is opgesteld door de Pootaardappel Contact Commissie (PCC). Hoewel deze code met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, aanvaardt de PCC geen aansprakelijkheid voor de eventuele onjuiste of ontbrekende gegevens en de mogelijke gevolgen daarvan.

PCC-secretariaat
Van Stolkweg 31
Postbus 84102
2508 AC DEN HAAG

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de uitgever of auteur (PCC, Van Stolkweg 31, 2585 JN Den Haag, tel 070-3589331, fax 070- 3544290, www.nao.nl)